

A 2012/4. SZÁM TARTALMA

SZARVASMARHA

Horváth A., Szelényi Z., Bajcsy Á. Cs., Brydl E., Szenci O.: A bal oldali oltógyomor-helyzetváltozás megoldási lehetőségei. Irodalmi összefoglaló / 195

HAL

Marton Sz.: Hazai és nemzetközi eredmények a halparazita nyálkaspórák (Myxozoa) gazdafajlagosságának kísérletes vizsgálatában / 203

MÉH

Fazekas B., Woynárovichné Láng M., Deákné Paulus P., Csaba Gy., Orosz E.: Méhek növényvédő szerek okozta mérgezései 2007–2011 között / 213

KISÁLLAT

Pápa K., Vajdovich P., Sterczer Á., Psáder R., Vörös K.: A kutyák heveny hasnyálmirigy-gyulladásának korszerű gyógykezelése. Irodalmi összefoglaló / 221

Aradi Zs., Adlan, E., Sós E., Gál J.: *Escherichia coli* okozta heveny bélgyulladás és következményes bélinvaginatio földi kuszkusban (*Phalanger gymnotis*). Esetismertetés / 232

VADON ÉLŐ ÁLLAT

Papp E. Á., Szőke I., Gál J.: Zárt térben tartott nyírfajd (*Tetrao tetrix*) vékonybelének fenyőtű okozta perforációja. Esetismertetés / 235

ÁLLATKERTI ÁLLAT

Járos I., Bernáth B., Gál J.: Idiopathicus dilatatiós cardiomyopathia orangutánban (*Pongo pygmaeus*). Esetismertetés / 238

ÚJ GYÓGYMÓD

Molnár P., Horváth D., Szabó B., Vajdovich P., Jakus J.: Fotodinamikus gyógy mód alkalmazása az állatorvosi onkológiában. Irodalmi áttekintés és saját tapasztalatok / 242

ÉLELMISZER-HIGIÉNYIA

Németh Cs., Balla Cs., Juhász R., Suhajda Á., Mráz B., Németh Z.: Teljes tojáslé pasztörözése nagy hidrosztatikus nyomással / 252

Horváth A. – Szelényi Z. – Bajcsy Á. Cs. – Brydl E. – Szenci O.:

A BAL OLDALI OLTÓGYOMOR-HELYZETVÁLTOZÁS MEGOLDÁSI LEHETŐSÉGEI. IRODALMI ÖSSZEFOGLALÓ

A bal oldali oltógyomor-helyzetváltozás (OHV) sikeres telepi menedzsmentje számos tényező együttes hatásának az eredménye. Az elsődleges kérdés – a módszertől függetlenül – magának a beavatkozásnak a létjogosultsága, amelyet több tényező határoz meg: a

tulajdonos tájékozottsága, a kezelés költsége, a termelés kiesésből eredő gazdasági veszteség, a termelésbe való visszatérés esélye, a jövőben elvárható életteljesítmény és az állat vágóértéke. Kedvező esetben ezt követően kerül sor valamely műtéti módszer alkalmazására. A szerzők összefoglalják az OHV megoldásainak lehetőségeit – jobb és bal oldali laparotomia, jobb ventralis paramedian abomasopexia, transcutan abomasopexia, laparoszkópia, a forgatás – és összehasonlító áttekintést nyújtanak a módszerek előnyeiről és hátrányairól a gyakorlati szempontok alapján: álló vagy dőlt helyzet, az OHV közvetlen vagy közvetett láthatósága és tapinthatósága, az alkalmazott rögzítés formája és a hasfali seb nagysága.

Marton Sz.:

HAZAI ÉS NEMZETKÖZI EREDMÉNYEK A HALPARAZITA NYÁLKASPÓRÁSOK (MYXOZOA) GAZDAFAJLAGOSSÁGÁNAK KÍSÉRLETES VIZSGÁLATÁBAN

A halélősködő nyálkaspórák (Myxozoa) elleni hatékony védekezési módok kidolgozásához elengedhetetlenül szükséges a parazita életmódjának, fejlődésének részletes ismerete. A paraziták fejlődésében a gazdafelismerés és a gazdában való megtelepedés kiemelt jelentőségű. A nyálkaspórák fejlődésében két alternatív gazda, egy gerinces és egy gerinctelen szerepel. A nyálkaspórák között különböző gazdafajlagossággal rendelkező fajok fordulnak elő, az egy vagy közeli rokon halfajban kifejlődni képes fajtoktól a viszonylag

tág gazdaspektrumú fajokig. A különböző gazdafajok nyálkaspórásokra való fogékonyságát eddig főleg a halgazdák esetében vizsgálták, és ebben a tekintetben a *Myxobolus cerebralis* a legjobban tanulmányozott nyálkaspórás faj. A gerinctelen gazdák fogékonyságbeli különbségeit pedig csak ezen faj esetében vizsgálták ez idáig. Jelen munkában a szerző összefoglalja a nyálkaspórások gazdafajlagosságának vizsgálatát célzó korábbi munkák eredményeit és a saját tapasztalatokat a *Myxobolus pseudodispar* faj gerinctelen gazdaköréről és a kevésértéjű féregfajok fogékonyságbeli különbségeiről. Ezenkívül a munka rámutat arra is, hogy az oligochaeta állományok fajösszetétele jelentősen befolyásolhatja a nyálkaspórás-fertőzés kimenetelét.

Fazekas B. – Woynárovichné Láng M. – Deákné Paulus P. – Csaba Gy.
– Orosz E.:

MÉHEK NÖVÉNYVÉDŐ SZEREK OKOZTA MÉRGEZÉSEI 2007–2011 KÖZÖTT

A szerzők öt év alatt – 2007–2011-ig – 151 esetben állapították meg méhek növényvédő szerek okozta mérgezését. 222 méh- és 129 növénymintát vizsgáltak. A fertőző betegségeket minden esetben kizárták. Toxikológiai vizsgálattal 151 méhmintában határoztak meg GC-MS-, GC-NPD- és HPLC-készülékekkel tizenkétféle, méhekre veszélyes növényvédő szert. A növényminták közül 64-ben találtak a méhekből is kimutatottal azonos hatóanyagot. A mérgezést a leggyakrabban a szerves foszforsav-észterek csoportjába tartozó

klórpirifosz és dimetoát, a fenil-pirazolokhoz sorolt fipronil és a hatféle szintetikus piretroid okozta. Az ismertett esetek arra hívják fel a figyelmet, hogy a növényvédő szerek kezeléseik gyakran okoznak jelentős károkozással járó méhmérgezéseket. A növényvédő szer felhasználása során az engedélyokiratban és a felhasználói útmutatókban szereplő előírásoknak a maradéktalan betartása jelentősen csökkenthetné a méhmérgezésből eredő károkat.

Pápa K. – Vajdovich P. – Sterczer Á. – Psáder R. – Vörös K.:

A KUTYÁK HEVENY HASNYÁLMIRIGY-GYULLADÁSÁNAK KORSZERŰ GYÓGYKEZELÉSE. IRODALMI ÖSSZEFOGLALÓ

Az elmúlt években a kutyák hasnyálmirigy-gyulladásának gyógykezelési irányelvei jelentősen változtak. Munkánk célja az új kezelési javaslatok ismertetése. A súlyos, heveny hasnyálmirigy-gyulladás gyógykezelésének mihamarabbi megkezdése létfontosságú, beleértve a gyakori szövődmények intenzív elhárítását is. A kezelés alapvetően a folyadékpótlás, az enteralis táplálás és a fájdalomcsillapítás alkotta hármas pilléren nyugszik. Az infúzióadás célja a szöveti perfúzió helyreállítása, a beteg rehidrálása, valamint a fenntartó infúzió biztosítása. A kezelés fontos része az energiaigényt fedező és egyben a hasnyálmirigyet „nyugalomban tartó” táplálás. Mindez a legjobban jejunális tápszondán keresztül adagolt, folyékony gyógytáppal valósítható meg. A betegségre kínzó hasi fájdalomosság jellemző, ami leginkább opiátszármazékokkal enyhíthető. Az egyik leggyakoribb tünet, a hányás csillapítása is gyakran indokolt, amire újabban az NK-1–

receptor antagonist maropintantot tartják megfelelő szernek. Általános, gyulladással járó válaszreakció, ill. szepszis szövődmény kialakulása esetén nélkülözhetetlen a széles spektrumú antibiotikumkúra. A hasnyálmirigy-gyulladással betegekben sebészeti beavatkozás ritkán szükséges. A számottevő altatási kockázat miatt hasüregi műtét csak akkor javasolt, ha a betegség konzervatív úton nem orvosolható, pl. hasnyálmirigy-tályog vagy kiterjedt hasnyálmirigy-elhalás, valamint tartós, extrahepaticus epeúti elzáródás esetén.

Aradi Zs. – Adlan, E. – Sós E. – Gál J.:

ESCHERICHIA COLI OKOZTA HEVENY BÉLGYULLADÁS ÉS KÖVETKEZMÉNYES BÉLINVAGINATIO FÖLDI KUSZKUSZBAN (PHALANGER GYMNOTIS). ESETISMERTETÉS

A szerzők egy 3,8 kg-os, hím, földi kuskuszban (*Phalanger gymnotis*) *Escherichia coli* baktériumokkal való fertőződés után kialakult mucoid enteritist és következményes vékonybélileust állapítottak meg. Az ileus a bélgyulladás következtében fellépő, felfokozott és rendezetlen bélperisztaltika miatt alakult ki.

Papp E. Á. – Szőke I. – Gál J.:

ZÁRT TÉRBEN TARTOTT NYÍRFAJD (TETRAO TETRIX) VÉKONYBELÉNEK FENYŐTŐ OKOZTA PERFORÁCIÓJA

A szerzők egy nyírfajd- (*Tetrao tetrix*) kakas boncolása során hiányosan felpuhult és emésztett, fenyőtűlevél okozta vékonybél-perforációt és az érintett bélszakasszal szomszédos légzsákban következményes, heveny, savós-fibrines gyulladást állapítottak meg.

Járos I. – Bernáth B. – Gál J.:

IDIOPATHICUS DILATATIÓS CARDIOMYOPATHIA ORANGUTÁNBAN (*PONGO PYGMAEUS*)

Egy 4 éves, hím, borneói orangutánban (*Pongo pygmaeus*) írnak le a szerzők már régóta fennálló, majd hirtelen dekompenzálttá váló cardiomyopathiát. A szív kamrái jelentősen kitágultak, a szív golyószerűvé vált és a hosszabb ideje fennálló keringési elégtelenség miatt a tüdőben szívhibasejtek (szívbasejtek), míg a májban az idült vérpangás miatt kötőszövetes induratio alakult ki.

Molnár P. – Horváth D. – Szabó B. – Vajdovich P. – Jakus J.:

FOTODINAMIKUS GYÓGYMÓD ALKALMAZÁSA AZ ÁLLATORVOSI ONKOLÓGIÁBAN. IRODALMI ÁTTEKINTÉS ÉS SAJÁT TAPASZTALATOK

A szerzők áttekintést nyújtanak a fotodinamikus terápia (PDT), egy elsősorban onkológiai gyakorlatban alkalmazott különleges eljárás humán és állatorvosi vetületéről. Elsősorban az eljárás biológiai-fizikai elméleti hátterét és technikáját kívánják az olvasóval megismertetni,

miközben bepillantást nyújtanak a kisállat-gyógyászati klinikai alkalmazás lehetőségeibe is.

Németh Cs. – Balla Cs. – Juhász R. – Suhajda Á. – Mráz B. – Németh Z.:

TELJES TOJÁSLÉ PASZTÖRÖZÉSE NAGY HIDROSZTATIKUS NYOMÁSSAL

A szerzők kezeletlen és *Salmonella* Enteritidis, *Listeria monocytogenes*, valamint *Staphylococcus aureus* baktériumokkal mesterségesen megfertőzött teljestojáslé-mintákat nagy hidrosztatikus nyomású készülékben, 3–17 percen át, 200–400 MPa nyomáson kezelték. Ezt követően vizsgálták a baktériumok élőcsíraszámának változását. Mindegyik mintában jelentősen csökkent a tojástermékek szempontjából leginkább veszélyes *S. Enteritidis* mennyisége, míg az összes élőcsíraszám csökkenése 2 nagyságrend körüli volt. A mikrobák pusztulását szignifikánsan csak a nyomás nagysága befolyásolta ($p < 0,05$).